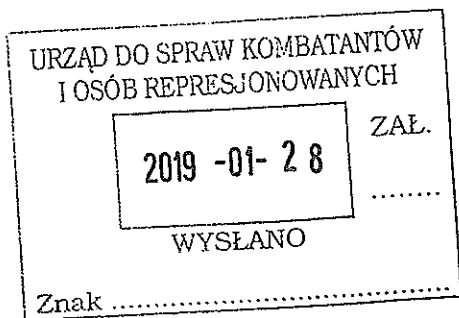

Warszawa, dnia 25 stycznia 2019 r.

Pan

Prezes Stowarzyszenia
Funkcjonariuszy MO i Ich Rodzin
Represjonowanych w PRL „GODNOŚĆ”

DSE4-K0534-0511-1-1/19

w nawiązaniu do pisma Stowarzyszenia Funkcjonariuszy MO i Ich Rodzin Represjonowanych w PRL „Godność”, które wpłynęło do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w dniu 20 listopada 2018 roku, w którym postulują Państwo pilne podjęcie działań legislacyjnych mających na celu uzupełnienie obecnej regulacji ustawowej pojęcia represji z powodów politycznych o nową formę represji, jaką było „zmuszenie do emigracji politycznej z wydanym paszportem tylko w jedną stronę”, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

W pierwszej kolejności pragnę zwrócić Państwa uwagę na fakt, że spełnienie postulatów dotyczących zmiany prawa nie leży w kompetencji Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Co więcej, Szef Urzędu nie jest nawet wyposażony w prawo inicjatywy ustawodawczej.

Aktualnie obowiązujący katalog represji wskazanych przez Ustawodawcę w art. 3 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. *o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych* nie obejmuje wszystkich zdarzeń,

które w potocznym rozumieniu są/były odczuwane jako dotkliwe represje ze strony komunistycznego reżimu. Konstruuując przesłanki uzyskania statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych Ustawodawca musiał jednak wyznaczyć pewne sztywne ramy, w obrębie których Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych ma kompetencje do potwierdzania statusu działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych.

Odnosząc się do Państwa wypowiedzi dotyczącej sytuacji małżonków osób aktywnie walczących z reżimem PRL-u, należy podzielić pogląd, że skutki represjonowania działacza opozycji antykomunistycznej częstokroć ponosiła cała rodzina. W szczególności okresy pozostawania małżonka w więzieniu i internowaniu lub w ukryciu powodowały istotne zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, m.in. z uwagi na ograniczenie dochodów całej rodziny. Na pozostającego na wolności małżonka spadał cały ciężar wychowywania i utrzymania dzieci.

Sprawa uregulowania sytuacji małżonków jest obecnie przedmiotem projektu ustawy o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (druk senacki nr 1035). Jedno z trzech głównych rozwiązań projektu to przyznanie wdowom/wdowcom pozostałym po działaczach opozycji i osobach represjonowanych z powodów politycznych świadczenia pieniężnego.

W toku dyskusji nad projektem należy jednak pamiętać, że podstawowym celem ustawodawcy, przy pracach nad ustawą z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, było uznanie szczególnych zasług dla Polski tych jej obywateli, którzy w latach 1956-1989 z narażeniem własnego życia, wolności, majątku lub praw pracowniczych angażowali się w działalność antykomunistyczną zmierzającą do odzyskania suwerenności i niepodległości Ojczyzny lub byli z tych powodów represjonowani.

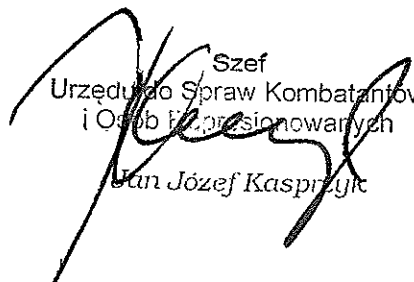
Ewentualne rozszerzanie grupy beneficjentów ww. ustawy może doprowadzić do sytuacji, że wsparcie i opieka Państwa nad opozycjonistami z czasów PRL-u stanie się iluzoryczna. Liczba osób uprawnionych systematycznie rośnie, zaś budżet przeznaczony na pomoc dla osób uprawnionych nie jest nieograniczony.

Zgodnie z ustawą o działaczach opozycji antykomunistycznej... represje wskazane przez ustawodawcę w jej art. 3 musiały być konsekwencją prowadzenia działalności na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce. Również sama tego typu działalność, przy zachowaniu dodatkowych warunków (art. 2 ustawy o działaczach...) może być podstawą do uzyskania potwierdzenia statusu działacza opozycji antykomunistycznej.

Osoby, które zmuszono do opuszczenia Ojczyzny bez prawa powrotu, doznawały tak dotkliwych szykan właśnie z racji swojej aktywności opozycyjnej. Zatem można domniemywać, że na podstawie obecnie obowiązujących przepisów mogłyby z racji prowadzonej w tamtym okresie działalności opozycyjnej uzyskać potwierdzenie statusu działacza opozycji antykomunistycznej.

Nie oznacza to jednak, że de lege ferenda postulat uznania zmuszenia przez komunistyczne władze polskiego obywatela do emigracji politycznej bez możliwości powrotu do Ojczyzny za jedną z represji politycznych, wymienionych w ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej i osobach represjonowanych z powodów politycznych, nie powinien być przedmiotem dalszej dyskusji.

Pozostaję w przekonaniu, że wyjaśnienia powyższe zostaną przyjęte ze zrozumieniem.

Szef
Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych
Jan Józef Kasprzyk